

51. ljubljanski poletni festival (6.7.-21.8.)

Osrednji dogodek poletja bo tudi letos Ljubljanski poletni festival. Na festivalskem programu bodo operne in baletne predstave, muzikal, komorni in simfonični koncerti, vokalno-instrumentalna dela, jazz in etno koncerti, razstave, likovna kolonija, ulične prireditve vrhunskih tujih in domačih umetnikov. Predstave se bodo dogajale na raznih prizoriščih: v Križankah, na Ljubljanskem gradu, v Cankarjevem domu, v Frančiškanski cerkvi in v Unionski dvorani. Novost letošnjega leta je, da obiskovalcem ne bo treba več hoditi po karte, saj jih bodo lahko kupili na spletni trgovini na spletni strani festivala.

www.festival-lj.si

Ana Desetnica - festival pouličnega gledališča (26.6.-29.6.)

Festival vsako leto pritegne več pozornosti. Med prebivalci je postal že redna atrakcija, ki jo napeto pričakujejo od začetka pomladi. V obliki navdušujočih predstav jim namreč ekipa izkušenih ustvarjalcev ponuja doživetje, ki ga dolgo ne pozabijo. V štirih poletnih dneh lanskega leta se je na ulicah središča Ljubljane tako zbralo že 31.000 ljudi! Letos se je ekipa Ane Monro še posebej potrudila in na prizorišče povabila ugledne tuje in domače goste. Med drugimi bodo tako pod šotorom v Argentinskem parku nastopili francoski cirkusantje Cirque sans raison, poljski teater Teatr Osmego dnia se bo predstavil s spektaklom Arka, Tortue magique, prav tako iz Francije, pa bodo postavili ambientalno instalacijo. Lahko bomo opazovali še virtuozne na ohlapni vrvi iz Danske pod imenom Teatro Glimt, francoska vrtilca ognja Creative flame, žonglerko M'selle. Domačini bodo iz vrst Ane Monro (2 predstavi, Piknik in Urgenca), KDPM (Ribič, Sprite), Teater Gromki in Grapefruit; Mali leteči cirkus je pripravil predstavo na drevesu. Letošnja novost so vaški in amaterski odri, kjer bo potekal neke vrste off program, zadeva pa se bo zaključila s piknikom v nedeljo, žurom presenečenja in after partyjem.

www.anamonro.org

MEET ME FESTIVAL

Festival se bo odvijal 5. julija v Divači, na tamkajšnjem letališču. Zadeva se bo pričela že ob šestih popoldne in zaključila ob osmih, za zabavo pa bodo poskrbeli znani didžeji kot so Jeff Mills (tehno), Umek (tehno), DJ Remy (progressive) iz Nizozemske, Dr. Kucho (house) iz Španije, Alexander Kowalski (tehno, live) iz Nemčije, The Advent (tehno, live) iz Anglije in DJ Lottie (house). Že uveljavljena plesišča tehno (Cyberport), house (Home-sweet-homeport) in progressive (Teleport) bodo dopolnila še prizorišča z azijsko (Nirvanaport), lounge (Sofasports), goa trance (Tranceport) in deep tehno glasbo (Astroport). Predstavili se bodo tudi didžeji skupin naših starih znancev Transglobal Underground in Fun-Da-Mental. Poskrbljeno bo tudi za vizualne efekte, hrano in pijačo, zabavo v lunaparku, plesišča pa bodo za primer dežja tudi pokrita; v vsakem primeru vas čaka 14 ur odlične zabave!

www.meet-me.com

Foto: Bojan Stepančič

koncerti**Goran Bregovič & Wedding and Funeral band**

15.6., Križanke, Ljubljana

Plastic dundovastiq:

Petar Dundov aka Brother's yard, Rayden, Numarex, Psycho mantis, mc babyface, Vergi d'Angelo, Tiziano Alzetti, Z-man, Mad ad, Manatea, Roberto, Flash

20.6., Heaven, Trebija

Sound of summer:

Petar Dundov, Crazy Lemon, Dope control, Psiho, Flis, Alexander Madness, David Manali, Eddy the fish, Alex Dee Groove, Exo Beltram, Matis, Mc Leroy

28.6., Čezsoča, Bovec

Jazz festival:

Maya Homburger-Bary Guy duet, Big band RTV Slovenija & Bill Holman, Samo Šalamon ornithology quartet, Ron Carter Quartet, Randy Weston trio, Jan Garbarek group, Derek Bailey, Claudio Cojaniz Quartet, Rubacalba Sanchez quartet, Monica Salmasso-Paolo Bellinati ...

26.-28.6., Križanke, Ljubljana

TE MIKKA festival: Dälek

11.7., Murska Sobota

Yazoo

13.7., Ajdovščina

Soča Reggae Riversplash:

Gentleman, Zion Train, Benjamin Zephaniah & Sista ...

10.-13.7., Tolmin (Sotočje)

Trnfest: Dälek

1.8., KUD France Prešeren, Ljubljana

Koupafest: Dälek ...

2.8., Metlika

Ortopunk festival:

Dead Kennedys, Redlightsflash, Da Skywalkers

13.9., Gala hala, Metelkova, Ljubljana

Simply Red

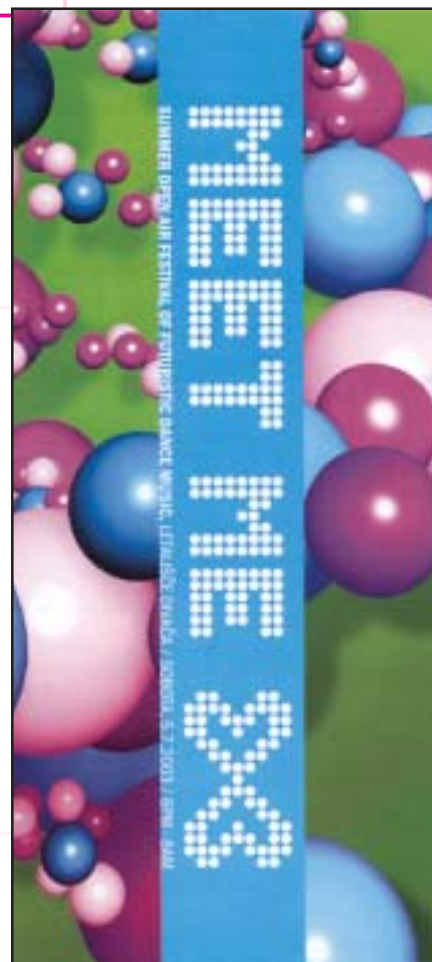
8.7., Ljubljana

ROCK OTOČEC: Stereo MC, Ozomatil...

4.-6.7., Otočec

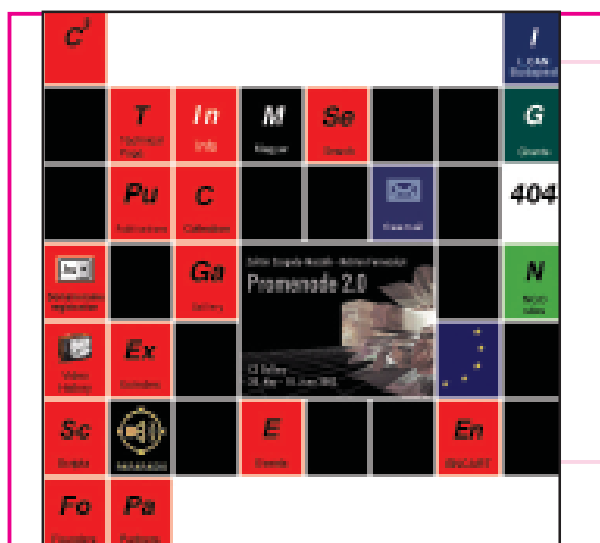
ROCK IN IZOLA

29.-30.8., Izola

JAZZ FESTIVAL (23. 6. - 13.7., Dunaj, Avstrija)

Avstrija je na svojih jazz festivalih v preteklosti gostila že mnoge znane umetnike kot npr. Milesa Daviesa in Louisa Armstronga. Ekipi letošnjega jazz festivala je uspelo izbrati zelo eklektičen program, saj boste v teku treh tednov lahko slišali res zelo različne tipe glasbe; od velikanov in legend klasičnega jazz in etna pa vse tja do bluesa, downbeata in drugih novejših elektronskih eksperimentalnih didžejskih godb. Letos bodo med drugimi nastopili Shirley Horn, Joao Gilberto, Mercedes Sosa, Džihan in Kamien, Dr. John, Miriam Makeeba, Shanti roots, Valeria Costa. www.viennajazz.org

FESTIVAL OF ARTS – CASTLE THEATRE

(27. 7. - 10. 8., Gyula, Madžarska)

Majhno mesto Gyula na JV Madžarske je pomembno kulturno središče, kjer se odvija umetniški festival na zelo nenavadnem prizorišču, namreč v zadnjem ohranjenem srednjeevropskem gradu iz kamnov, delno pa tudi na bližnjem otočku. Tu se odvijajo zgodovinske drame, opere, balet, koncerti komornih zasedb in jazz, lutkovne predstave in folklorne predstave. Tokrat se bo festival zgodil že štiridesetič. www.c3.hu

GIFFONI FILM FESTIVAL (19.7. - 23. 7., Salerno, Italija)

Ta festival organizira neprofitna organizacija, ki si je za cilj zadala promocijo filmov, ki ne glede na žanr, stil, zgodbo in jezik, v katerem so posneti, obravnavajo tematiko mladih ljudi in njihovih družin. Festival si je priboril že kar nekaj ugleda, saj ga njegova 150-članska ekipa pripravlja skozi vse leto. www.giffoniff.it

koncerti

The Klezmatics

15.6., Szene, Dunaj, Avstrija

Thin Lizzy

16.6., Orpheum, Gradec, Avstrija

Ladytron

16.6., Backstage, München, Nemčija

Iron Maiden

17.6., Dom sportova, Zagreb, Hrvaška

Anthrax + special guest

18.6., Backstage, München, Nemčija

Rolling Stones

18.6., Ernst Happel Stadion, Dunaj, Avstrija

Kick Off festival:

Marilyn Manson, HIM, Turbonegro ...
20.6., Wiesen (via Dunaj), Avstrija

Southside festival:

Massive Attack, Coldplay, Danko Jones ...
20.6.-22.6., Neuhausen ob Eck, Nemčija

R.E.M.

22.6., Stadion Euganeo, Padova, Italija

Gogol Bordello

24.6., Močvara, Zagreb, Hrvaška

Massive Attack

24.6., spark7.com Halle, Dunaj, Avstrija

Jethro Tull

24.6., Zenith, München, Nemčija

Pridigarji

27.6., Močvara, Zagreb, Hrvaška

Eric Burdon & The Animals

27.6., Stadion Šalata, Zagreb, Hrvaška

Sepultura

30.6., Orpheum, Graz, Avstrija

Stereo MC's

5.7., Stadion Šalata, Zagreb, Hrvaška

Forestglade festival:

Tricky, The Mighty Mighty Bosstones ...
4.-6.7., Wiesen, Avstrija

Rototom Sunsplash Reggae festival:

Bunny Wailer (JAM - Wailers), Anthony B ...
5.-12.7., Parco del Rivellino, Osoppo, Videm, Italija

B.B. King

12.7., Tollwood, München, Nemčija

Cesaria Evora

14.7., Arena, Pula, Hrvaška

Jazzfest:

Diana Krall, Herbie Hancock, Morcheeba ...
17.-18.7., Wiesen, Avstrija

Calexico

22.7., München, Nemčija

The Beach Boys

30.7., WolfTrap Filene Center, Dunaj, Avstrija

Rolling Stones

3.8., Stadion Maksimir, Zagreb, Hrvaška

Santana (Shaman tour)

10.9., Wiener Stadthalle, Dunaj, Avstrija

Bruce Springsteen & The E-street Band

25.6., Ernst Happel Stadion, Dunaj

HEINEKEN JAMMIN' FESTIVAL IMOLA:

Stone Sour, Placebo ...
13.-15.6., Avtodrom, Imola (organiziran prevoz - www.idealturnist.com)

ROSKILDE FESTIVAL:

Coldplay ...
26.-29.7., Roskilde, Danska

SZIGET 2003 FESTIVAL:

Shane MacGowan & The Popes, Ibrahim Ferrer ...
30.7.-6.8., Budimpešta - Isola di Obuda, Madžarska

FM4 FREQUENCY FESTIVAL:

Beck, Placebo, Travis, Ash, Console, Int. Pony ...
14.-15.8., Salzburg ring, Avstrija (organiziran prevoz - www.idealturnist.com)

CHIEMSEE REGGAE SUMMER:

Black Uhuru, Sam Ragga Band, The Busters ...
22.-24.8., Übersee/Chiemsee, Nemčija

Več informacij o koncertih in festivalih na www.idealturnist.com.

Tekst: Lucia Hyzova

Fotografije: Bojan Stepančič

Če kdo misli, da so grafiti stvar preteklosti, mu je treba odpreti oči. Sicer je res, da se je zgodovina grafitov na Slovaškem začela šele po padcu režima, vendar pa je bilo v New Yorku, navadno v četrti Bronx, mogoče najti zidove, popisane z grafiti, že v sedemdesetih. Beseda "grafiti" prihaja iz italijanščine in pomeni "napis".

Kaj se pravzaprav dogaja ...?

Ne, grafiti prav gotovo niso nekakšne brezvezne čečkarije, ki jih lahko najdete na skoraj vsakem zidu po vseh mestih. Grafiti so mnogo več. So način izražanja samega sebe, ustvarjalnosti, harmonije barv in oblik ... Če se vam niti ne sanja, kaj grafiti izražajo: grafitar (nekdo, ki piše grafite) poskuša napisati svoje ime v različnih oblikah. Včasih traja kar nekaj minut, da se človek zave, kaj pomenijo posamezni grafiti. Grafitar ustvarja več vrst risb. Najenostavnejša je "tag", ki je samo simbol. Majčkeno težja je "booming" ali "chromium" - večinoma gre za slikarije v srebrni in črni barvi. Takšne grafite lahko najdete na zidovih stavb ali na na vlakih. Izdelajo jih v največ dvajsetih minutah, ker niso dovoljeni. To pomeni, da mora grafitar pogosto bežati, kolikor ga nesejo noge. Dovoljenim grafitom pravimo "piece", umetniško delo. Gre za večbarvne slikarije, ki nastanejo na dovoljenih shodih. Za resnično lep grafit je navadno potrebnih več ur dela. Potem so tu še "characters", ki so med ljudmi najbolj priljubljeni. To so večinoma slike figur ali različnih oblik. Grafitar običajno dela sam - če ima dovoljenje. V nasprotnem primeru grafitarji navadno delajo v "ekipah" - majhnih skupinah.

Vendar pa obstaja razlika med grafitarjem in "grafitarjem". Pravi grafitarji se nikoli ne bi lotili slikanja na zgodovinsko pomembne zgradbe ali na zasebne hiše, zato jih zelo motijo tisti, ki to počnejo. "S tem škodijo našemu ugledu. Grafite postavljajo v položaj, iz katerega jih mi poskušamo dvigniti."

Kako se pravzaprav začne ...?

"Navadno se vas grafitarstvo kar prime. Sam slikam že vrsto let. Ta vrsta umetnosti se mi je zdela zanimiva, zato sem poskusil kar največ izvedeti o njej. Vedno sem rad slikal in risal, pa sem hotel poskusiti še to. Seveda nisem kar takoj začel slikati po zidovih. Začel sem s skicami, papirjem in krajji, ki niso na očeh. Šele čez nekaj časa sem začel kupovati spreje. Dolgo je trajalo, da sem razumel, kako je treba slikati. Zvečer preprosto nismo hodili ven, ampak smo skicirali ..."

Vas zanima cena?

Cena je odvisna od tega, ali je grafit dovoljen ali ne; seveda pa ne smete pozabiti na spreje. Ker vsak pušča drugačno sled, jih potrebujete kar precej. Če nimate dovoljenja, zadostujeta ena ali dve barvi, če pa ga imate, se cena precej poviša. V velikih mestih so ponavadi specializirane trgovine, kjer lahko kupite spreje in ostalo opremo, vendar lahko spreje kupite tudi v navadnih trgovinah. Posebne spreje je treba prinesiti z Dunaja ali iz Prage. Boljša kakovost in cena brez dvoma zmagata. Dovoljeno slikanje običajno spremlja razne hip-hop shode. To se imenuje "jam", improvizacija. Mestni svet izda dovoljenje za slikanje na določenem delu; kljub temu tudi tukaj pogosto pride do posredovanja policije, večinoma zato, ker ima dovoljenje samo en grafitar, sodeluje pa jih več. Grafitarje tako povabijo, da poslikajo kakšno podjetje ali pivnico. Včasih jim namenijo določeno steno kar v trgovini. "Ljudje so nakupovali in nas gledali. Resnično smo se zabavali."

V nekaterih državah najboljše grafitarje sponzorirajo različne znamke sprejev. Spreje jim dajo zastoj in se s tem reklamirajo.

Zakaj vlaki ...

"Kadar se peljem z vlakom in na njem vidim svoje delo, se počutim fantastično. Vendar gre v bistvu za dejanje samo. Kljub temu, da je bila tam policija, smo nekaj dosegli. Nismo se zmenili zanje, porušili smo njihov sistem. Vlaki so kot premične galerije. Lahko jih vidijo povsod po državi in kadar mi kdo pove, da je videl "moj" vlak, se mi resnično dobro zdi. Prav tako se počutim, kadar vidim vlak iz Nemčije ali Avstrije. To je pozdrav, znak, da grafiti v drugih državah še vedno obstajajo."

"Grafitarstvo je na nek način dobra stvar. Vagoni niso samo zeleni ali rdeči, ampak lepo pisani." Ali obstajajo kakšne meje? "Večinoma poskušamo slikati pod oknom, vendar včasih to ni dovolj in je treba posprejati tudi okno. Slikanje grafitov na vlake običajno ni dovoljeno, vendar pa je na primer v Parizu dovoljeno, če za to plačate."

Kaj meni druga stran ...

Grafiti so povezani s problemom nezaželenih barv na vlakovnih kompozicijah ali na lokomotivah. Treba je povedati, da je to namerno povzročena škoda in da je to kaznivo. Število nezaželenih grafitov na vlakovnih kompozicijah iz leta v leto narašča. Pri tem ne gre predvsem za izgled vlakov. Problem je v stroških, ki so povezani z odstranjevanjem barve. Za grafito uporabljajo posebne, visoko kakovostne spreje. To pomeni, da je za odstranjevanje grafitov treba izbrati takšno tehnologijo, ki ne bo poškodovala osnovne barve vlaka, to pa veliko stane. Odstranjevanje je zelo pomembno, saj grafiti pogosto prekrivajo osnovne podatke o mehanizmu.

Ti podatki so neposredno povezani z oskrbo, vzdrževanjem in seveda z varnostjo železniškega prometa. Grafiti običajno prekrivajo podatke, kot so registracijska številka, tehnični parametri, podatki o rednih pregledih in ostale informacije, ki jih potrebujejo vzdrževalci.

Policaji, policaji in že spet policaji ...

"Včasih je bilo bolj enostavno. Podnevi sem več ur preživel na postaji. Nihče me ni opazil. Dandanes smo tam dve minuti, pa nam je policija že za petami. Globe so različne. Včasih se da zadevo urediti z dogovorom, vendar se je že zgodilo, da so grafitarja, ki so ga ujeli, odpeljali na policijsko postajo."

"To je adrenalin. Kadar pride policaj ali patroljni avto, se moraš skriti, potem pa še enkrat začeti. Slabše je, če se policaji prikažejo kar na lepem. Zmaga tisti, ki je hitrejši ali bolje pozna okolico."

Kako dolgo se želiš ukvarjati s tem?

"Vse življenje. Ni treba, da so prav grafiti, vendar bom vse življenje risal. Ni rečeno, da se bom čez pet let še vedno ukvarjal s slikanjem po vlakih. Pravzaprav že zdaj slikam samo tam, kjer je dovoljeno. Grafito želim dvigniti na višji položaj."